

IN MEMORIAM

Rovasti Timo Lehmuskoski (1943–2023)

Rovasti Timo Lehmuskoski kuoli sovintosunnuntain aamuna 19. helmikuuta 2023 Helsingissä pitkällisen sairauden jälkeen. Hän oli syntynyt Helsingissä teofanian aattona 1943. Isä Timo eli Helsingissä koko elämänsä. Luterilaisessa perheessä kasvanut isä Timo haikautui opiskelemaan teologiaa Helsingin yliopistoon. Yhdessä puolisonsa Tarjan kanssa hän oli opiskeluaikanaan mukana luterilaisen seurakunnan toiminnassa. Seurakunnan yhteydessä oli ekumeenisesti suuntautuneiden nuorten ryhmä, josta isä Timo ja Tarja löysivät hengenheimolaisia ja solmivat läpi elämän kestäneitä ystävyys-suhteita. 1960-luvun lopulla isä Timo ja Tarja liittyivät ortodoksiseen kirkkoon.

Teologian maisteriksi valmistuttuaan isä Timo työskenteli Helsingin hiippakunnassa metropoliitta Johanneksen sihteerinä. Tässä tehtävässä hänet vihittiin diakoniksi. Hän toimi myös uskonnon-opettajana. Vuonna 1981 isä Timo valittiin Helsingin seurakuntaan papiksi. Hän oli empaattinen sielunhoitaja, rakastettu rippi-isä, näkemyksellinen saarnaaja ja innostunut opettaja. Merkittävänä työn hän teki kirkkoon liittyneiden opettajana. Monet Helsingissä ortodoksiseen 1980- ja 1990-luvuilla kirkkoon liittyneet tulivat kirkon yhteyteen isä Timon kautta. Helsingin seurakunnan lisäksi hän palveli Tukholman suomalaista seurakuntaa sekä toimi vuosien ajan Viron kirkon hyväksi. Terveysvaivojen takia isä Timo jäi vuonna 1996 varhennetulle eläkkeelle.

Isä Timon kristilliseen vakaumukseen yhdistyivät rauhanaate, vasemmistolainen solidaarisuus ja avarakatseisuus. Teologina hän oli tarkkanäköinen ja kriittinen – oli pa arvioinnin kohteena ekumeeninen teologia tai ortodoksisen kirkon ristiriitaisuudet, kuten kyvyttömyys toimia evankeliumin hengen ja kirkon opetuksen mukaisesti. Isä Timon kriittisyys oli lempeää ja rehellistä. Hän ei puheissaan ja toiminnassaan korottanut itseään eikä pyrkinyt ojentamaan muita. Isä Timo arvosti perinnettä ja pysyvyyttä, mutta oli avoin katsomaan asioita uusista näkökulmista.

Isä Timon kotikirjaston tuhannet niteet kertoivat hänen oppineisuudestaan ja mielenkiinnon kohteistaan. Ortodoksisen teologian ja liturgiikan lisäksi häntä kiinnostivat etenkin juutalaisuus ja demonologia, joita koskevaa kirjallisuutta kokoelmassa oli laajalti. Näkökyvyn heikkeneminen vaikeutti lukemista ja kirjaston karttumisen tahti hidastuikin viime vuosina. Parin viimeisen vuoden ajan Timo kuunteli puolisonsa Tarjan lukemana romaaneita, *Aamun Koittoa* ja *Helsingin Sanomia*.

Kirjojen lisäksi isä Timo rakasti eläimiä ja kasveja. Pyhiinvaelluksellaan Athokselle isä Timo oli tavannut ohjaajavanhuksen, jonka kohtaaminen jätti pysyvän vaikutuksen. Lähdön hetkellä vanhus kehotti varomaan ihmisiä, jotka eivät rakasta eläimiä ja kasveja. Sanat upposivat isä Timon sieluun. Vuosien ajalla isä Timon perheen lemmikkeihin lukeutuivat ainakin koirat, kissat, kalat, linnut ja jyr-sijät – mahdollisesti matelijatkin. Yksi viimeisistä keskusteluistani isä Timon kanssa käsitteli koirien taivaaseen pääsemistä; hänen mukaansa ei ollut epäilystäkään siitä, etteivätkö eläimet pelastuisi. Isä Timon kodissa oli myös runsaasti kasveja. Niillä oli seikkaperäinen genealogiansa, jonka mukaisesti oli tarkkaan tiedossa mistä ja keneltä ne olivat peräisin ja kenelle niistä oli annettu pistokkaita.

Isä Timo viihtyi ihmisten kanssa. Hän oli tuttu näky etenkin Helsingin seurakunnan keskustalon lähellä sijaitsevien kahviloiden ja kapakoiden terasseilla. Aina viittaaan pukeutuneen isä Timon ei tarvinnut istua yksin, kun hän piti Liisankadulla sielunhoidon vastaanottoaan. Eero Pasanen on ikuistanut Liisankatua kulkevan isä Timon yhteen rikostarkastaja Konosesta kertovaan dekkariinsa. Tuntuu luonnolliselta, että kirjojen parissa viihtynyt isä Timo on itsekin henkilöahmo kirjassa.

Isä Timon lähipiiriin kuuluivat puolison lisäksi neljä lasta, kuusi lastenlasta ja yksi lapsenlapsenlapsi sekä kaksi iäkstä kissaa.

Pekka Metso